

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 3. septembra 2015*

„Pritožba — Uredba (EU) št. 737/2010 — Uredba o določitvi pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 1007/2009 — Trgovina z izdelki iz tjulnjev — Prepoved uvoza in trženja navedenih izdelkov — Veljavnost — Pravna podlaga — Člen 95 ES — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 17 — Deklaracija Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev — Člen 19“

V zadevi C-398/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 8. julija 2013,

Inuit Tapiriit Kanatami s sedežem v Ottawi (Kanada),

Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation s sedežem v Qikiqtarjuaqu (Kanada),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation s sedežem v Pangnirtungu (Kanada),

Jaypootie Moesesie, stanujoč v Qikiqtarjuaqu,

Allen Kooneeliusie, stanujoč v Qikiqtarjuaqu,

Toomasie Newkingnak, stanujoč v Qikiqtarjuaqu,

David Kuptana, stanujoč v Ulukhattoku (Kanada),

Karliin Aariak, stanujoč v Iqaluitu (Kanada),

Canadian Seal Marketing Group s sedežem v Quebecu (Kanada),

Ta Ma Su Seal Products Inc., s sedežem v Cap-aux-Meulesu (Kanada),

Fur Institute of Canada s sedežem v Ottawi,

NuTan Furs Inc. s sedežem v Catalini (Kanada),

GC Rieber Skinn AS s sedežem v Bergnu (Norveška),

Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland) s sedežem v Nuuku, Grenlandija (Danska),

Johannes Egede, stanujoč v Nuuku,

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK) s sedežem v Nuuku,

* Jezik postopka: angleščina.

William E. Scott & Son, s sedežem v Edinburgu (Združeno kraljestvo),

Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine s sedežem v Cap-aux-Meulesu,

Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi s sedežem v Istanbulu (Turčija),

Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd s sedežem v Fleur-de-Lysu (Kanada),

ki jih zastopajo H. Viaene, J. Bouckaert in D. Gillet, odvetniki,

pritožniki,

druge stranke v postopku so

Evropska komisija, ki jo zastopata K. Mifsud-Bonnici in C. Hermes, agenta,

tožena stranka na prvi stopnji,

ob intervenciji

Evropskega parlamenta, ki ga zastopata L. Visaggio in J. Rodrigues, agenta,

Sveta Evropske unije, ki ga zastopata K. Michoel in M. Moore, agenta,

intervenienta na prvi stopnji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász in D. Šváby, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. februarja 2015,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 19. marca 2015

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, J. Moesesie, A. Kooneeliusie, T. Newkingnak, D. Kuptana, K. Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products, Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs, Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Johannes Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi in Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd s pritožbo zahtevajo razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 25. aprila 2013 v zadevi Inuit Tapiriit Kanatami in drugi/Komisija (T-526/10, EU:T:2013:215, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je navedeno sodišče zavrnilo njihovo tožbo za razglasitev ničnosti Uredbe Komisije (EU) št. 737/2010 z dne

10. avgusta 2010 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o trgovini z izdelki iz tjulnjev (UL L 216, str. 1, v nadaljevanju: sporna uredba) in za ugotovitev neuporabe Uredbe (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o trgovini z izdelki iz tjulnjev (UL L 286, str. 36, v nadaljevanju: osnovna uredba).

Pravni okvir

Mednarodno pravo

- 2 Generalna skupščina Združenih narodov je z Resolucijo 61/295 z dne 13. septembra 2007 sprejela Deklaracijo Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev (v nadaljevanju: DZNPDL). Člen 19 te deklaracije določa:

„Države se sporazumejo in v dobri veri sodelujejo z zadevnimi avtohtonimi ljudstvi – preko njihovih lastnih predstavniških institucij – da bi pridobile njihovo prostovoljno predhodno soglasje, dano na podlagi poznavanja položaja, preden sprejmejo in izvedejo zakonodajne in upravne ukrepe, ki bi lahko imeli posledice za ta ljudstva.“

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah od 4 do 7 in 14 osnovne uredbe je navedeno:

„(4) Javnost in vlade so večkrat izrazile zaskrbljenost glede ustreznosti ravnanja z živalmi zaradi bolečine, stiske, strahu in drugih oblik trpljenja, ki nastajajo pri najpogosteje izvajanem načinu ubijanja in odiranja tjulnjev.“

(5) Zaradi zaskrbljenosti državljanov in potrošnikov glede ustreznega ravnanja z živalmi pri ubijanju in odiranju tjulnjev ter možne prisotnosti na trgu izdelkov, ki so bili proizvedeni iz živali, ubitih in odrtih na način, ki povzroča bolečino, stisko, strah in druge oblike trpljenja, je več držav članic sprejelo ali namerava sprejeti zakonodajo za ureditev trgovine z izdelki iz tjulnjev s prepovedjo njihovega uvoza in proizvodnje, medtem ko v drugih državah članicah ni nobenih omejitev v trgovini s temi izdelki.

(6) Med nacionalnimi ureditvami na področju trgovine, uvoza, proizvodnje in trženja izdelkov iz tjulnjev tako obstajajo razlike. Navedene razlike ovirajo delovanje notranjega trga z izdelki, ki vsebujejo ali lahko vsebujejo izdelke iz tjulnjev, in ovirajo trgovino s takšnimi izdelki.

(7) Obstoj tako različnih ureditev lahko potrošnike še bolj odvrne od nakupa izdelkov, ki niso izdelani iz tjulnjev, vendar jih je težko razlikovati od podobnega blaga, izdelanega iz tjulnjev, ali od izdelkov, ki lahko vključujejo elemente ali sestavine, ki so pridobljeni iz tjulnjev, vendar to ni jasno razvidno, kot velja na primer za kožuhe, kapsule Omega-3, olja in usnjene izdelke.

[...]

(14) Izogniti bi se bilo treba negativnim vplivom na bistvene gospodarske in družbene interese Eskimov, ki jim lov na tjulnje pomeni sredstvo za preživljanje. Lov je pomemben sestavni del kulture in identitete Eskimov in ga kot takega priznava deklaracija Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev. Zato bi bilo treba dovoliti dajanje na trg izdelkov iz tjulnjev, pridobljenih z lovom, ki ga po tradiciji izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti in ki predstavlja sredstvo za njihovo preživljanje.“

4 Člen 3 te uredbe, naslovljen „Pogoji za dajanje na trg“, v odstavkih 1 in 4 določa:

„1. Dajanje na trg izdelkov iz tujljev je dovoljeno samo, če so pridobljeni z lovom, ki ga po tradiciji izvajajo Eskimi in druge avtohtone skupnosti in pomeni sredstvo za njihovo preživljanje. Navedeni pogoji za uvožene izdelke veljajo v trenutku uvoza izdelkov ali na kraju njihovega uvoza.

[...]

4. Brez poseganja v odstavek 3 se ukrepi za izvajanje tega člena, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5(3).“

5 Evropska komisija je na podlagi člena 3(4) navedene uredbe sprejela sporno uredbo. Ta uredba v skladu s členom 1 „določa podrobna pravila za dajanje na trg izdelkov iz tujljev v skladu s členom 3 [osnovne uredbe]“.

Dejansko stanje in izpodbijana sodba

6 Inuit Tapiriit Kanatami in drugi so s tožbo, vloženo 11. januarja 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, predlagali, naj ta razglasi ničnost osnovne uredbe. Splošno sodišče je s Sklepom Inuit Tapiriit Kanatami in drugi/Parlament in Svet (T-18/10, EU:T:2011:419) navedeno tožbo zavrglo kot nedopustno. Pritožbo zoper ta sklep je Sodišče zavrnilo s sodbo Inuit Tapiriit Kanatami in drugi/Parlament in Svet (C-583/11 P, EU:C:2013:625).

7 Komisija je 10. avgusta 2010 sprejela sporno uredbo o določitvi podrobnih pravil za izvajanje osnovne uredbe.

8 Pritožniki so s tožbo, vloženo 9. novembra 2010 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, predlagali, naj se razglasi ničnost sporne uredbe in naj se v skladu s členom 277 PDEU ugotovi, da se osnovna uredba ne uporablja.

9 Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije je bila s sklepom predsednika sedmega senata Splošnega sodišča z dne 13. aprila 2011 dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije.

10 Pritožniki so v utemeljitev tožbe navedli dva tožbena razloga, in sicer se prvi nanaša na nezakonitost osnovne uredbe, ker sporni uredbi jemlje vso pravno podlago zaradi napačne izbire člena 95 ES kot pravne podlage za sprejetje osnovne uredbe, kršitev načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter kršitev temeljnih pravic. V okviru njihovega drugega tožbenega razloga pa očitajo Komisiji, da je pri sprejetju sporne uredbe zlorabila pooblastila.

11 Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi zavrnilo ta tožbena razloga in torej zavrnilo tožbo v celoti.

Predlogi strank

12 Pritožniki Sodišču predlagajo, naj:

- razveljavi izpodbijano sodbo, razglasi osnovno uredbo za nezakonito in neuporabljivo na podlagi člena 277 PDEU in razglasi ničnost sporne uredbe v skladu s členom 263 PDEU;
- podredno, razveljavi izpodbijano sodbo in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču ter
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

- 13 Komisija Sodišču predlaga, naj pritožbo zavrne in pritožnikom solidarno naloži plačilo stroškov.
- 14 Parlament predlaga Sodišču, naj zavrne pritožbo in pritožnikom naloži plačilo stroškov.
- 15 Svet Sodišču predlaga, naj pritožbo zavrne, pritožnikom pa naloži plačilo stroškov.

Pritožba

- 16 Pritožniki v utemeljitev pritožbe navajajo dva pritožbena razloga v zvezi s tem, da je Splošno sodišče pri presoji zakonitosti osnovne uredbe napačno uporabilo pravo. Prvi pritožbeni razlog se deli na dva dela, drugi pa na tri dele.

Prvi del prvega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 17 Pritožniki navajajo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točkah 28, 29, od 37 do 40, 50 in 64 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so bili pogoji za uporabo člena 95 ES izpolnjeni na dan sprejetja osnovne uredbe.
- 18 Po mnenju pritožnikov bi ti pogoji morali biti izpolnjeni že na dan, ko je Komisija predstavila predlog, na podlagi katerega je bila sprejeta osnovna uredba. Cilj člena 95 ES naj bi bil namreč odpraviti položaj, v katerem bi razlike med nacionalnimi zakonodajami neposredno vplivale na notranji trg, ne pa povzročiti nastanek različnih nacionalnih zakonodaj, ki dajejo „neomejena pooblastila“ zakonodajalcu Evropske unije, da pripravi zakonodajo za celotno področje. Če bi bil datum sprejetja predvidenega akta upošteven za preizkus navedenih pogojev, bi Komisija lahko svoj predlog utemeljila zgolj s predvidevanjem, da naj bi take razlike obstajale v trenutku sprejetja tega akta, kar pa bi bilo v nasprotju z načelom prenosa pristojnosti, določenim v členu 5(1) PEU.
- 19 Pritožniki podredno zatrjujejo, da tudi ob predpostavki, da bi bil upošteveni datum za nadzor zakonitosti osnovne uredbe glede na člen 95 ES datum sprejetja te uredbe, tega dne niso bili izpolnjeni pogoji, ki bi dopuščali uporabo tega člena. Navedbe v preambuli te uredbe, ki vsebujejo le nejasne in splošne trditve glede razlik med nacionalnimi zakonodajami in glede nevarnosti omejevanja temeljnih svoboščin oziroma izkrivljanja konkurence, naj ne bi zadostovale za utemeljitev uporabe člena 95 ES. Zlasti pa naj v uvodni izjavi 5 te uredbe ne bi bile navedene države članice, ki so sprejele oziroma imajo namen sprejeti prepoved uvoza ali proizvodnje izdelkov iz tjulnjev. S tega vidika naj dodatne informacije, ki jih je Komisija predložila v pravnem postopku, ne bi mogle odpraviti tega neobstoja zadostnih pojasnil v besedilu osnovne uredbe.
- 20 Komisija, Parlament in Svet nasprotujejo trditvam pritožnikov.

Presoja Sodišča

- 21 Pritožniki v okviru prvega dela prvega pritožbenega razloga v bistvu navajajo dva argumenta, na eni strani glede datuma, ki bi bil upošteven za preizkus pogojev uporabe člena 95 ES, in po drugi strani glede pogojev, ki dopuščajo uporabo tega člena, ker naj osnovna uredba ne bi vsebovala dovolj natančnih navedb glede nevarnosti oviranja temeljnih svoboščin ali izkrivljanja konkurence.
- 22 Glede prvega argumenta je treba opozoriti, da je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da je veljavnost akta Unije treba presojati glede na dejanske in pravne okoliščine, ki so obstajale na dan sprejetja tega akta (sodbi Agrana Zucker, C-309/10, EU:C:2011:531, točki 31 in 45 ter navedena sodna praksa, in

Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, točka 50). Zato Sodišče to, ali so bili izpolnjeni pogoji za uporabo člena 95 ES kot pravne podlage, preizkusi z vidika datuma sprejetja zadevnega akta Unije (glej sodbe Arnold André, C-434/02, EU:C:2004:800, točka 38; Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, točka 37; Nemčija/Parlament in Svet, C-380/03, EU:C:2006:772, točke od 45 do 51 in 55, in Vodafone in drugi, C-58/08, EU:C:2010:321, točki 39 in 41).

- 23 V nasprotju s trditvami pritožnikov pa za ta preizkus ne more biti upošteven datum Komisijinega predloga za to uredbo. Sodišče Unije namreč v okviru tožbe zoper zakonodajni akt, kot je osnovna uredba, ne opravi nadzora zakonitosti glede tega predloga, ki se med zakonodajnim postopkom lahko spremeni, ampak glede navedenega zakonodajnega akta, ki ga je na koncu zakonodajnega postopka sprejel zakonodajalec Unije.
- 24 Poleg tega število držav članic, ki so na dan predloga Komisije pripravile ali nameravale pripraviti zakonodajo na zadevnem področju, ni samo po sebi odločilno pri presoji zakonitosti tega, da zakonodajalec Unije uporabi člen 95 ES, če so pogoji za uporabo tega člena izpolnjeni na dan sprejetja zadevnega zakonodajnega akta.
- 25 Zato je treba prvi argument pritožnikov zavriniti kot neutemeljen.
- 26 Glede drugega argumenta je treba opozoriti na ustaljeno sodno prakso, iz katere izhaja, da mora biti dejanski cilj ukrepov iz člena 95(1) ES izboljšanje pogojev za vzpostavitev in delovanje notranjega trga (sodbe British American Tobacco (Investments) in Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, točka 60; Združeno kraljestvo/Parlament in Svet, C-217/04, EU:C:2006:279, točka 42, in Združeno kraljestvo/Parlament in Svet, C-270/12, EU:C:2014:18, točka 113). Čeprav sama ugotovitev razlik med nacionalnimi ureditvami ter abstraktnega tveganja za temeljne svoboščine ali izkrivljanje konkurence ne zadostuje za utemeljitev izbire člena 95 ES kot pravne podlage, ga zakonodajalec Unije lahko uporabi zlasti v primeru razlik med nacionalnimi predpisi, ki po svoji naravi lahko ovirajo temeljne svoboščine in tako neposredno vplivajo ne delovanje notranjega trga ali občutno izkrivljajo konkurenco (sodba Vodafone in drugi, C-58/08, EU:C:2010:321, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 27 Uporaba tega člena je prav tako mogoča za preprečitev nastanka takih ovir pri trgovanju, ki nastanejo zaradi heterogenega razvoja nacionalnih zakonodaj. Toda nastanek teh ovir mora biti verjeten, namen spornega ukrepa pa mora biti njihova preprečitev (sodbi Nemčija/Parlament in Svet, C-380/03, EU:C:2006:772, točka 38 in navedena sodna praksa, ter Vodafone in drugi, C-58/08, EU:C:2010:321, točka 33).
- 28 V zvezi s tem pritožniki zmotno trdijo, da uvodne izjave v preambuli osnovne uredbe ne zadostujejo za upravičitev uporabe člena 95 ES in da Splošno sodišče ne more upoštevati navedb, ki jih je Komisija predložila v pravnem postopku.
- 29 Namreč, ker se obrazložitev splošnega akta lahko omeji po eni strani na navedbo celotnega položaja, ki je pripeljal do njegovega sprejetja, in po drugi na navedbo splošnih ciljev, ki jim sledi (glej sodbo AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, točka 59 in navedena sodna praksa), zakonodajalcu Unije ni mogoče očitati, da je le na splošno v uvodnih izjavah od 4 do 7 osnovne uredbe navedel obstoj razlik med nacionalnimi zakonodajami, ki urejajo trženje izdelkov iz tujlnjev, in ovir, ki s tem nastanejo za delovanje notranjega trga in upravičujejo uporabo člena 95 ES. V nasprotju s trditvami pritožnikov zakonodajalec Unije ni bil zavezan v besedilu preambule osnovne uredbe podrobneje navesti števila in imen držav članic, katerih nacionalne zakonodaje so povzročile nastanek tega akta.
- 30 Ker je obrazložitev osnovne uredbe zadostna, Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je pri preizkusu, v točki 50 izpodbijane sodbe, upoštevalo dodatne informacije – o stanju zakonodaj držav članic, ki je vodilo k sprejetju te uredbe – ki jih je Komisija predložila v pravnem postopku in ki v skladu s sodno prakso Sodišča zgolj pojasnjujejo obrazložitev osnovne uredbe. V okviru preizkusa ustreznosti izbire člena 95 ES za pravno podlago namreč ta sodna praksa upošteva pojasnila k obrazložitvi

zadevnega akta, ki so bila predložena v pravnem postopku (glej zlasti sodbo *British American Tobacco (Investments) in Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, točke 68, 70 in 73; *Združeno kraljestvo/Parlament in Svet*, C-217/04, EU:C:2006:279, točka 61, in *Nemčija/Parlament in Svet*, C-380/03, EU:C:2006:772, točki 46 in 47).

- 31 Splošno sodišče je torej na podlagi informacij iz obrazložitve osnovne uredbe in pojasnil Komisije, ki jih pritožniki niso izpodbijali pri Sodišču, lahko, ne da bi napačno uporabilo pravo, v točkah od 36 do 40 in 50 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so na dan sprejetja osnovne uredbe obstajale razlike med nacionalnimi določbami, ki urejajo trgovino z izdelki iz tujlnjev, pri čemer bi te razlike lahko ovirale prost pretok teh izdelkov.
- 32 Splošno sodišče je torej v točki 58 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da so te razlike lahko upravičevale posredovanje zakonodajalca Unije na podlagi člena 95 ES.
- 33 Zato je treba prvi del prvega pritožbenega razloga zavrni v celoti.

Drugi del prvega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 34 Pritožniki poudarjajo, da je Splošno sodišče v točki 56 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, pri čemer se sklicujejo na ugotovitev, da obseg trgovine med državami članicami z izdelki iz tujlnjev ter podobnimi izdelki nikakor ni zanemarljiv. O nezanemarljivosti obsega trgovine z izdelki iz tujlnjev in podobnimi izdelki med državami članicami naj bi bilo torej mogoče dvomiti. Poleg tega pritožniki zatrjujejo, da v skladu s sodno prakso Sodišča zakonodajalec Unije lahko uporabi člen 95 ES le, če je obseg zadevne trgovine z izdelki sorazmerno velik, kar pa ne velja za izdelke iz tujlnjev.
- 35 Komisija in Parlament zatrujeta, da je drugi del prvega pritožbenega razloga nedopusten in vsekakor neutemeljen.

Presoja Sodišča

– Dopustnost

- 36 Kot sta poudarila Komisija in Parlament, Sodišče ni pristojno v okviru pritožbe presojati o ugotovitvah Splošnega sodišča v točki 56 izpodbijane sodbe v zvezi z nezanemarljivostjo obsega trgovine z izdelki iz tujlnjev in podobnimi izdelki med državami članicami.
- 37 Na podlagi člena 256(1) PDEU in člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije je pritožba omejena na pravna vprašanja. Splošno sodišče je zato edino pristojno za ugotavljanje in presojo upoštevnih dejstev ter za preučitev dokazov, razen če ti niso izkrivljeni (sodba *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, EU:C:2013:395, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 38 Ker pritožniki ne navajajo nobene izkrivljenosti, je treba drugi del prvega pritožnega razloga v delu, v katerem se nanaša na ugotovitev Splošnega sodišča glede nezanemarljivosti obsega trgovine s temi izdelki med državami članicami, zavrni kot nedopusten.

– Vsebinska presoja

- 39 Poudariti je treba, da v členu 95 ES ni zahteve, da lahko zakonodajalec Unije ta člen uporabi le, če gre za sorazmerno velik obseg trgovine z zadevnimi izdelki.

- 40 Poleg tega, čeprav je Sodišče v nekaterih zadevah obseg trgovine na zadevnih trgih opredelilo kot sorazmerno velik (glej sodbe *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, točka 39 in navedena sodna praksa; *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, točka 38, in *Nemčija/Parlament in Svet*, C-380/03, EU:C:2006:772, točka 53), pa v nobenem primeru ni določilo pravnega merila, po katerem so ukrepi, sprejeti na podlagi člena 95 ES, omejeni zgolj na trge izdelkov, s katerimi se sorazmerno veliko trguje.
- 41 V obravnavanem primeru je Splošno sodišče v točkah 39, 40 in 56 izpodbijane sodbe ugotovilo – pri tem se je oprlo na posebnosti trgov z izdelki iz tjulnjev in drugih izdelkov, ki jih je mogoče pomešati s temi izdelki – da bi obstoječe razlike med nacionalnimi zakonodajami glede trgovine z izdelki iz tjulnjev lahko povzročile motnje na notranjem trgu teh izdelkov. Zato je Splošno sodišče v točki 58 izpodbijane sodbe lahko pravilno ugotovilo – ne da bi bilo za utemeljitev uporabe člena 95 ES zavezano preveriti, ali je obseg trgovine z zadevnimi izdelki sorazmerno velik – da so te razlike dopuščale sprejetje ukrepov na podlagi tega člena.
- 42 Zato je treba drugi del prvega pritožbenega razloga deloma zavreči kot nedopusten in deloma zavriniti kot neutemeljen.

Prvi del drugega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 43 Pritožniki Splošnemu sodišču očitajo, da je v točki 105 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo pri ugotovitvi, da se je treba opreti le na določbe Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), ne pa na določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP). Po mnenju pritožnikov med drugim iz člena 6(3) PEU ter členov 52(3) in 53 Listine izhaja, da je treba pravice, zagotovljene z EKČP, ustrezno upoštevati pri uporabi pogodb, kot na primer splošna pravna načela, in da morajo določbe EKČP prevladati, če nudijo širše varstvo kot Listina.
- 44 Komisija, Parlament in Svet nasprotujejo utemeljitvi pritožnikov.

Presoja Sodišča

- 45 Spomniti je treba, da čeprav so, kot potrjuje člen 6(3) PEU, temeljne pravice, ki so zagotovljene z EKČP, kot splošna načela del prava Unije in čeprav člen 52(3) Listine določa, da imajo pravice iz Listine, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, enak pomen in obseg, kot sta zanje določena z navedeno konvencijo, ta, dokler Unija ne postane njena pogodbenica, ni pravni instrument, ki bi bil formalno vključen v pravni red Unije (glej v tem smislu sodbo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 44; *Schindler Holding in drugi/Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 32, in *Telefónica in Telefónica de España/Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 41).
- 46 Splošno sodišče je torej v točki 105 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da je varstvo, zagotovljeno v členih 17, 7, 10 in 11 Listine, v okviru prava Unije enako varstvu, zagotovljenemu z določbami EKČP, na katere se sklicujejo pritožniki, in da se je treba v obravnavani zadevi pri preizkusu veljavnosti osnovne uredbe osredotočiti zgolj na temeljne pravice, zagotovljene z Listino (glej v tem smislu sodbi *Otis in drugi*, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 47, in *Ziegler/Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, točka 126 in navedena sodna praksa).

- 47 V vsakem primeru je treba ugotoviti, da pritožniki v okviru prvega dela drugega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očitajo le to, da se je oprlo zgolj na določbe Listine, in ne na določbe EKČP, ne da bi pri tem pojasnile, v čem konkretno naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri preizkusu veljavnosti osnovne uredbe glede na temeljne pravice, zaradi česar bi bilo treba razveljaviti izpodbijano sodbo.
- 48 Zato je treba prvi del drugega pritožbenega razloga zavrni.

Drugi in tretji del drugega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 49 Pritožniki v drugem delu drugega pritožbenega razloga zatrjujejo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da lastninske pravice ni mogoče razširiti na varstvo zgolj trgovskih interesov. Prepoved trgovanja z izdelki iz tujin v Uniji naj bi posegala v njihovo pravico do gospodarskega izkoriščanja teh izdelkov. V zvezi s tem naj bi Sodišče že presodilo, da prepoved trgovanja in dajanja na trg prehranskih dopolnil v Uniji lahko omeji svobodno opravljanje poklicne dejavnosti proizvajalcev teh izdelkov. Vendar na podlagi sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, zlasti v sodbi Malik proti Združenemu kraljestvu (sodba ESČP št. 23780/08 z dne 13. marca 2012), naj bi ekonomski interesi podjetja pomenili „premoženje“ v smislu člena 1 Protokola št. 1 EKČP in naj bi torej zanje veljalo varstvo lastninske pravice.
- 50 Pritožniki v tretjem delu tega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očitajo, da je v točki 112 izpodbijane sodbe ugotovilo, da DZNPDL ni zavezujoča, in da ni proučilo, ali so institucije Unije pred sprejetjem osnovne uredbe pridobile predhodno soglasje pritožnikov v skladu s členom 19 te deklaracije. Namreč, čeprav ta deklaracija nima zavezujočega pravnega statusa, naj bi Unija v uvodni izjavi 14 osnovne uredbe priznala obveznost, da v dobri veri upošteva določbe DZNPDL. V skladu s sodno prakso Sodišča pa Unija ne more odstopati od pravil, ki jih je določila za uporabo te deklaracije (sodba NTN Toyo Bearing in drugi/Svet, 113/77, EU:C:1979:91, točka 21). Poleg tega naj bi iz Resolucije združenja za mednarodno pravo, objavljene leta 2012, izhajalo, da člen 19 DZNPDL določa pravilo mednarodnega običajnega prava, ki ga mora Unija upoštevati pri izvajanju svojih pooblastil.
- 51 Parlament zatrjuje, da je tretji del drugega pritožbenega razloga v celoti nedopusten, ker pritožniki niso dovolj natančno opredelili, na kakšen način je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo v smislu člena 169(2) Poslovnika Sodišča. Na podlagi te pritožbe namreč ni mogoče opredeliti, ali pritožniki grajajo preizkus ali neobstoj preizkusa tožbenih razlogov, predloženih Splošnemu sodišču, in zakaj bi moral biti člen 19 DZNPDL zavezujoč. Po mnenju Komisije in Parlamenta sta drugi in tretji del tega pritožbenega razloga vsaj delno nedopustna, saj se pritožniki pri Splošnem sodišču ne sklicujejo niti na morebitno kršitev svobode gospodarske pobude niti na kršitev pravila mednarodnega običajnega prava.
- 52 Komisija, Parlament in Svet menijo, da sta drugi in tretji del drugega pritožbenega razloga vsekakor neutemeljena.

Presoja Sodišča

– Dopustnost drugega in tretjega dela drugega pritožbenega razloga

- 53 Glede ugovora nedopustnosti, ki ga je vložil Parlament v zvezi s tretjim delom drugega pritožbenega razloga v celoti, je treba opozoriti, da je na podlagi člena 256(1), drugi pododstavek, PDEU, člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča ter členov 168(1)(d) in 169(2) Poslovnika treba v pritožbi jasno navesti izpodbijane dele obrazložitve sodbe, katere razveljavitev se predlaga, ter pravne trditve, ki ta predlog

posebej utemeljujejo, sicer sta zadevna pritožba oziroma razlog nedopustna (glej v tem smislu sodbi Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 43, in Ezz in drugi/Svet, C-220/14 P, EU:C:2015:147, točka 111 in navedena sodna praksa).

- 54 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da se pritožniki v tretjem delu drugega pritožbenega razloga osredotočajo na točno določeno točko izpodbijane sodbe. Po mnenju pritožnikov je napačna uporaba prava, na katero se sklicujejo, v nepriznavanju zavezujoče narave zahteve po soglasju iz člena 19 DZNPDL, ki izhaja iz uvodne izjave 14 osnovne uredbe in iz pravila običajnega mednarodnega prava.
- 55 V teh okoliščinah je treba zavrnilo ugovor nedopustnosti, ki ga je navedel Parlament v zvezi s tretjim delom drugega pritožbenega razloga v celoti.
- 56 Kar zadeva ugovora delne nedopustnosti, ki sta ju navedla Komisija in Parlament, je iz listin spisa razvidno, da se pritožniki pri Splošnem sodišču niso sklicevali niti na kršitev svobode gospodarske pobude, določene v členu 16 Listine, niti na kršitev pravila običajnega mednarodnega prava, ki izhaja iz člena 19 DZNPDL.
- 57 V skladu z ustaljeno sodno prakso bi dopustitev stranki, da razlog, ki ga ni uveljavljala pred Splošnim sodiščem, prvič uveljavlja pred Sodiščem, pomenila, da se ji dovoli, da Sodišču, katerega pristojnost glede pritožb je omejena, predloži širši spor, kot je bil predložen Splošnemu sodišču (sodba Nexans in Nexans France/Komisija, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 58 Zato je treba drugi del drugega pritožbenega razloga zavreči kot nedopusten v delu, v katerem se nanaša na svobodo gospodarske pobude, tretji del tega pritožbenega razloga pa zavreči kot nedopusten v delu, v katerem se nanaša na kršitev pravila običajnega mednarodnega prava.
- Vsebinska presoja drugega dela drugega pritožbenega razloga
- 59 Pritožniki v bistvu zatrjujejo, da osnovna uredba krši njihovo lastninsko pravico, ker prepoved trženja izdelkov iz tjulnjev posega v njihovo pravico do gospodarskega izkoriščanja teh izdelkov v Uniji.
- 60 V zvezi s tem je treba poudariti, da se varstvo lastninske pravice, ki ga daje člen 17 Listine, ne nanaša na gole poslovne interese ali priložnosti, katerih negotovost je značilna za samo bistvo gospodarske dejavnosti, temveč na pravice, ki imajo premoženjsko vrednost in iz katerih glede na pravni red izhaja pridobljen pravni položaj, ki imetniku teh pravic omogoča samostojno izvajanje teh pravic v njegovo korist (glej sodbo Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 61 Iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice je v zvezi s členom 1 Protokola št. 1 EKČP prav tako razvidno, da je treba na podlagi člena 52(3) Listine upoštevati, da se prihodnji dohodek lahko šteje za „premoženje“, za katero velja varstvo iz tega člena, le če je bil že pridobljen, če je predmet gotove terjatve ali če obstajajo posebne okoliščine, ki pri zadevni osebi lahko utemeljijo legitimno pričakovanje glede pridobitve premoženjske koristi (glej zlasti sodbo ESČP v zadevi Anheuser-Busch proti Portugalski, št. 73049/01, z dne 11. januarja 2007, točki 64 in 65, ter zgoraj navedeno sodbo Malik proti Združenemu kraljestvu, točka 93).
- 62 Pritožniki pa so se pri sodišču Unije sklicevali le na možnost trženja izdelkov iz tjulnjev v Uniji, ne da bi pojasnili take okoliščine.
- 63 Zato je treba drugi del drugega pritožbenega razloga deloma zavreči kot nedopusten in deloma zavrnilo kot neutemeljeno.

– Vsebinska presoja tretjega dela drugega pritožbenega razloga

- 64 Ker člen 19 DZNPDL sam po sebi nima zavezujoče pravne vrednosti, kot to zatrjujejo pritožniki, zadošča ugotovitev, da tudi uvodna izjava 14 osnovne uredbe ne daje zavezujočega učinka tej obveznosti sporazuma in sodelovanja za pridobitev soglasja avtohtonih skupnosti, na katere se nanaša navedena določba.
- 65 Iz te uvodne izjave namreč izhaja, da bi bilo, da bi se izognili negativnim vplivom na temeljne gospodarske in družbene interese avtohtonih skupnosti, ki jim lov na tjulnje pomeni sredstvo za preživljanje, treba dovoliti dajanje na trg izdelkov iz tjulnje, pridobljenih z lovom, ki ga po tradiciji izvajajo te skupnosti in je sredstvo za njihovo preživljanje.
- 66 Ker je takšno dovoljenje določeno v členu 3(1) osnovne uredbe, navedena uvodna izjava 14 s sklicevanjem na to, da DZNPDL priznava ta lov kot pomemben sestavni del kulture in identitete članov avtohtonih skupnosti, le utemeljuje to odstopanje od prepovedi dajanja na trg izdelkov iz tjulnje, ki izhaja iz te uredbe.
- 67 Iz besedila uvodne izjave 14 pa ni mogoče sklepati, da obstaja pravno zavezujoča obveznost za uskladitev s členom 19 DZNPDL, namreč določbo, na katero se ta uvodna izjava sicer ne nanaša.
- 68 Zato je treba tretji del drugega pritožbenega razloga deloma zavreči kot nedopusten in deloma zavriniti kot neutemeljen.
- 69 Iz vseh zgoraj navedenih ugotovitev je razvidno, da je treba pritožbo zavriniti v celoti kot delno nedopustno in delno neutemeljeno.

Stroški

- 70 Člen 184(2) Poslovnika določa, da kadar pritožba ni utemeljena, Sodišče odloči o stroških.
- 71 V skladu s členom 138(1) navedenega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Če intervenientka na prvi stopnji, ki sama ni vložila pritožbe, sodeluje v postopku pred Sodiščem, lahko to na podlagi člena 184(4) odloči, da sama nosi svoje stroške. V skladu s členom 140(1) navedenega poslovnika, ki se na podlagi člena 184(1) istega poslovnika prav tako uporablja za pritožbeni postopek, države članice in institucije, ki so intervenirale v postopku, nosijo svoje stroške.
- 72 Ker je Komisija predlagala, naj se plačilo stroškov naloži pritožniku, in ker ti s pritožbenimi predlogi niso uspeli, se jim naloži, da poleg svojih stroškov nosijo stroške Komisije.
- 73 Parlament in Svet kot intervenienta pred Splošnim sodiščem nosita vsak svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

- 2. Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, Jaypootie Moesie, Allen Kooneliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Johannes Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des**

chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi in Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd poleg svojih stroškov nosijo stroške, ki jih je priglasila Evropska komisija.

3. Evropski parlament in Svet Evropske unije nosita vsak svoje stroške.

Podpisi